

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 738/2017-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. marca 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej, zo sudcu Lajosa Mészárosa a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) v konaní o sťažnosti obchodnej spoločnosti EURO-BUILDING, a. s., Podunajská 23, Bratislava, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. CIMRÁK s. r. o., Štefánikova 7, Nitra, v mene ktorej koná advokát JUDr. Miloš Cimrák, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Levice v konaní vedenom pod sp. zn. 16 Cb 10/2014, za účasti Okresného súdu Levice takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti EURO-BUILDING, a. s., na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Levice v konaní vedenom pod sp. zn. 16 Cb 10/2014 porušené bolo.

2. Obchodnej spoločnosti EURO-BUILDING, a. s., priznáva finančné zadostučinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré jej je Okresný súd Levice p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Levice je povinný uhradiť obchodnej spoločnosti EURO-BUILDING, a. s., trovy konania v sume 363,79 € (slovom tristošesťdesiattri eur a sedemdesiatdeväť centov) na účet jej právnej zástupkyne Advokátskej kancelárie JUDr. CIMRÁK s. r. o., Štefánikova 7, Nitra, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. augusta 2016 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti EURO-BUILDING, a. s., Podunajská 23, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. CIMRÁK s. r. o., Štefánikova 7, Nitra, v mene ktorej koná advokát JUDr. Miloš Cimrák, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Levice (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 Cb 10/2014 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je stranou napadnutého konania, ktorého predmetom je rozhodovanie o jej žalobe, ktorou sa domáha zaplatenia sumy 114 530,75 € (po čiastočnom späťvzati o zaplatenie sumy 110 000 €) s príslušenstvom proti obchodnej spoločnosti ENDOSERVICE-MAC, s. r. o., Rudohorská 33, Banská Bystrica (ďalej len „žalovaná“, v citáciách aj „žalovaný“). Právnym dôvodom nároku uplatňovaného sťažovateľkou je neuhradenie ceny zhotoveného diela „Rozšírenie a rekonštrukcia NZZ Harmony v Šahách – stavebné práce“ na základe zmluvy o dielo z 30. decembra 2011 v znení dodatku č. 1 z 21. júna 2012.

K postupu okresného súdu v napadnutom konaní sťažovateľka predovšetkým uvádza:

„Dňa 13. 09. 2013 bol zaslaný na Okresný súd Levice návrh o zaplatenie 114.530,75 Eur s tým, aby súd vydal platobný rozkaz, ktorým by zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 114.530,75 Eur spolu s denným úrokom z omeškania vo výške 0,05 % od 19. 06. 2013 až do zaplatenia a náhradu trov konania...

Po podaní návrhu bol z dôvodu čiastočnej úhrady vzatý návrh čiastočne späť a následne Okresný súd Levice vydal dňa 04. 12. 2013 platobný rozkaz pod č. k. 13 Rob/282/2013-31, proti ktorému podal odporca odpor dňa 07. 01. 2014.

Na základe tohto odporu došlo k zrušeniu platobného rozkazu a súd nariadil pojednávanie na deň 17. 09. 2014 o 08.30 hod. Pojednávanie sa nezúčastnil žalovaný a súd po vypočutí advokátskej koncipientky právneho zástupcu žalobcu z dôvodu potreby vypočutia jediného konateľa spoločnosti ENDOSERVICE-MAC, s. r. o., odročil pojednávanie na deň 19. 11. 2014 o 13.00 hod.

Predmetné pojednávanie bolo zrušené z dôvodu ospravedlnenia žalovaného a jeho právneho zástupcu.

Dňa 08. 01. 2015 sme cestou infocentra Okresného súdu Levice zisťovali, kedy je v konaní nariadený najbližší termín pojednávania. Zamestnankyňa infocentra súdu nám prostredníctvom e-mailovej správy dňa 09. 01. 2015 oznámila, že v uvedenom konaní 16 Cb/10/2014 nie je podľa údajov v elektronickom registri vytýčený termín ďalšieho pojednávania.

Napriek tejto informácii nám bolo doručené dňa 14. 01. 2015 predvolanie na pojednávanie, ktoré bolo nariadené na deň 11. 02. 2015 o 13.00 hod., pričom ako dátum vyhotovenia predvolania bol uvedený dátum 21. 11. 2014.

Pojednávanie sa dňa 11. 02. 2015 uskutočnilo a za účelom ďalšieho dokazovania bolo odročené na deň 22. 04. 2015 s tým, že právny zástupca žalovaného zašle súdu v lehote 15 dní dôkazy ohľadne skutočností, na ktoré poukázal v rámci obrany proti nároku žalobcu. Na tomto ďalšom pojednávaní bol pred súdom vypočutý aj štatutárny zástupca žalovaného, ktorý sa ho zúčastnil osobne. Opätovne bol žalovaný súdom v uznesení, ktorým bolo pojednávanie odročené na deň 29. 06. 2015 o 9.30 hod., zaviazaný predložiť dôkazy, týkajúce sa skutočností, na ktoré poukazoval už na predchádzajúcom pojednávaní.

V priebehu mesiaca máj a jún 2015 sme viackrát telefonicky zisťovali, či sa v predmetnom spise nachádzajú tieto doklady. Dňa 04. 06. 2015 nám bolo na e-mailovú

adresu kancelárie oznámené zo strany sudkyne, že právny zástupca žalovaného do dňa 04. 06. 2015 súdu nezaslal listinné dôkazy v zmysle uznesenia zo dňa 22. 04. 2015.

Následne z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne došlo k zrušeniu pojednávania, nariadeného na deň 29. 06. 2015 o 9.30 hod.; upovedomenie o zrušení nám bolo doručené elektronicky dňa 23. 06. 2015 a poštou dňa 25. 06. 2015.

Napriek vyššie uvedenému vyjadreniu súdu, vzťahujúcemu sa na predloženie dokladov, nám bolo spolu s predvolaním na ďalšie pojednávanie vo veci, a to na deň 30. 09. 2015 o 09.30 hod., doručené i podanie právneho zástupcu žalovaného, z ktorého vyplýva, že súdu bolo doručené poštou už dňa 12. 05. 2015.

Dňa 30. 09. 2015 sa pojednávanie znovu neuskutočnilo, pričom priamo sudkyňa nás telefonicky dňa 29. 09. 2015 v popoludňajších hodinách telefonicky informovala o tom, že sa ospravedlnil žalovaný ako aj jeho právny zástupca; žalovaný z dôvodu služobnej cesty a právny zástupca z dôvodu čerpania dovolenky. Na základe týchto skutočností nás informovala o tom, že pojednávanie bude odročené a nemusíme sa ho zúčastniť.

Ďalší termín pojednávania nám bol doručený zo strany súdu dňa 13. 10. 2015 na deň 14. 12. 2015 o 13.00 hod. Dňa 03. 11. 2015 nám bolo ale doručené upovedomenie o zrušení pojednávania z dôvodu dočasného pridelenia zákonnej sudkyne [REDAKOVANÉ] na výkon sudcu na Krajský súd v Nitre s účinnosťou od 01. 11. 2015 do 31. 10. 2016, a to uznesením Súdnej rady č. 554 z 19. 10. 2015.

Z odpovede súdu, ktorá bola reakciou na podanú sťažnosť, nám bolo zároveň oznámené, že od 01. 11. 2015 bol spis pridelený na konanie [REDAKOVANÉ]. Vzhľadom na to, že v jej senáte je 1089 nevybavených vecí, nestihla sa oboznámiť s obsahom spisu.

V priebehu mesiaca máj 2016 sme telefonicky kontaktovali Okresný súd Levice so žiadosťou o informáciu o stave konania. Od začiatku roka 2016 do dňa 26. 05. 2016 nám nebola doručená žiadna písomnosť zo strany súdu. Dňa 26. 05. 2016 nám bolo doručené predvolanie na pojednávanie, ktoré by sa malo uskutočniť dňa 28. 10. 2016 o 9.00 hod.

Z predvolania vyplýva, že došlo opäť k zmene zákonného sudcu, nakoľko na predvolaní je uvedená ako sudkyňa [REDAKOVANÉ]. “

Sťažovateľka ďalej uvádza, že 12. novembra 2015 podala sťažnosť na prietahy v napadnutom konaní adresovanú predsedovi okresného súdu. V odpovedi zo 7. decembra 2015 podpredsedníčka okresného súdu vyhodnotila sťažnosť sťažovateľky ako nedôvodnú. Podľa jej názoru súd koná plynulo a v konaní neboli zistené prietahy zapríčinené zákonným sudcom. Sťažovateľka konštatuje, že napriek podanej sťažnosti na prietahy v konaní, ktorá bola okresným súdom vyhodnotená ako neopodstatnená, „súd je opätovne v danej právnej veci nečinný...“ a zdôrazňuje, že „konanie na Okresnom súde Levice ako súdu prvej inštancie trvá už skoro 3 roky bez vydania meritórneho rozhodnutia vo veci samej, čo je vzhľadom na zložitosť prejednávanej veci neprimerane dlhá doba“.

Podľa názoru sťažovateľky došlo postupom okresného súdu v napadnutom konaní (predovšetkým nečinnosťou a výmenou sudcov) k porušeniu jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Okresný súd Levice v konaní, vedenom pod sp. zn. 16 Cb/10/2014, porušil základné právo sťažovateľa EURO-BUILDING, a. s... aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Okresnému súdu Levice v konaní, vedenom pod sp. zn. 16 Cb/10/2014, prikazuje konať vo veci bez zbytočných prietahov.

Sťažovateľovi EURO-BUILDING, a. s... priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 5.000 €... ktoré mu je Okresný súd Levice povinný vyplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu, a to na účet sťažovateľa...

Sťažovateľovi EURO-BUILDING, a. s... priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 363,79 €, ktoré je Okresný súd Levice povinný vyplatiť do 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia, a to na účet advokáta sťažovateľa...“

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 738/2017-16 z 20. decembra 2017 ju prijal na ďalšie konanie.

Na výzvu ústavného súdu sťažovateľka i okresný súd oznámili, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Preto ústavný súd využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a upustil od ústneho pojednávania, lebo vzhľadom na charakter veci, kde je rozhodujúci prehľad spisu, dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predseda okresného súdu na základe výzvy ústavného súdu prípisom sp. zn. Spr 784/17 z 30. októbra 2017 doručeným ústavnému súdu 3. novembra 2017 predložil podrobný rozbor doterajšieho priebehu napadnutého konania vedeného pod sp. zn. 16 Cb 10/2014, ktorého predmetom je rozhodovanie o žalobe sťažovateľky o zaplatenie sumy 114 530,75 € s príslušenstvom, v ktorom okrem iného uvádza:

„Dňa 17. 09. 2013 bola na tunajší súd podaná zo strany žalobcu EURO-BUILDING, a. s... žaloba proti žalovanému: ENDOSERVICE-MAC s. r. o... ktorou sa domáha zaplatenia peňažnej sumy vo výške 114.530,75 EUR, pričom veci bola pridelená spisová značka 16 Cb 10/2014.

Vo veci boli vykonané nasledovné úkony súdu, resp. účastníkov konania:

17. 09. 2013 - doručenie žaloby na súd

07. 11. 2013 - výzva na zaplatenie súdneho poplatku za podanie návrhu

27. 11. 2013 - čiastočné späťvzatie žaloby

04. 12. 2013 - vydaný platobný rozkaz

07. 01. 2014 - podaný odpor proti platobnému rozkazu podaný žalovaným

12. 02. 2014 - uznesenie - vyrubený súdny poplatok za podaný odpor

07. 03. 2014 - vyjadrenie žalobcu k odporu č. l. 41

04. 04. 2014 - návrh žalobcu na nariadenie predbežného opatrenia

28. 04. 2014 - vydané uznesenie o zamietnutí návrhu na nariadenie predbežného opatrenia č. l. 58

19. 05. 2014 - žiadosť o oznámenie

23. 05. 2014 - určený termín pojednávania na deň 17. 09. 2014

27. 08. 2014 - oznámenie žalovaného a žiadosť o odročenie pojednávania

16. 09. 2014 - súd oznámil žalobcovi žiadosť o odročenie podanú žalovaným

17. 09. 2014 - pojednávanie vo veci samej, odročené na 19. 11. 2014

18. 11. 2014 - žiadosť právneho zástupcu žalovaného o odročenie pojednávania

19. 11. 2014 - akceptáciu návrhu na odročenie pojednávania súd telefonicky oznámil
právnomu zástupcovi žalobcu

19. 11. 2014 - pojednávanie odročené na deň 11. 02. 2015

11. 02. 2015 - pojednávanie vo veci samej, odročené na doplnenie dokazovania na
deň 22. 04. 2015

22. 04. 2015 - pojednávanie vo veci samej odročené na doplnenie dokazovania na
deň 29. 06. 2015

06. 05. 2015 - uznesenie o vrátení preplatku súdneho poplatku č. l. 122

02. 06. 2015 - urgencia súdu žalovanému na zaslanie listinných dôkazov

13. 07. 2015 - žalovaný zaslal listinné dôkazy

23. 06. 2015 - upovedomenie o odročení pojednávania z dôvodu práceneschopnosti
zákonnej sudkyne

13. 07. 2015 - určený termín pojednávania na deň 30. 09. 2015

31. 07. 2015 - vyjadrenie právneho zástupcu žalobcu

07. 08. 2015 - zaslanie listinných dôkazov žalobcom

27. 08. 2015 - žiadosť súdu o zaslanie trestného spisu od Špecializovaného trestného
súdu

10. 09. 2015 - zapožičanie trestného spisu BB-3 T 20/2015 od ŠTS

18. 09. 2015 - žiadosť o odročenie pojednávania právneho zástupcu žalovaného

25. 09. 2015 - oznámenie súdu o akceptácii odročenia pojednávania PZ žalobcu

30. 09. 2015 - pojednávanie odročené na deň 14. 12. 2015

28. 10. 2015 - zrušenie termínu pojednávania z dôvodu dočasného pridelenia
zákonnej sudkyne na výkon funkcie sudcu na Krajský súd v Nitre

02. 11. 2015 - podľa Dodatku č. 11/2015 k Rozvrhu práce Okresného súdu Levice na
rok 2015 s účinnosťou od 01. 11. 2015, bol predmetný spis prerozdelený a pridelený na
ďalšie konanie zákonnej sudkyňi [REDACTED]

10. 02. 2016 - podľa Dodatku č. 2/2016 k Rozvrhu práce Okresného súdu Levice na rok 2016 s účinnosťou od 01. 02. 2016, bol predmetný spis prerozdelený a pridelený na ďalšie konanie zákonnej sudkyňi [REDACTED]

20. 05. 2016 - určený termín pojednávania na deň 28. 10. 2016

25. 10. 2016 - žiadosť žalovaného o odročenie pojednávania

26. 10. 2016 - oznámenie o akceptácii návrhu na odročenie žalobcovi

26. 10. 2016 - doručený nesúhlas s odročením pojednávania žalobcom

27. 10. 2016 - pojednávanie vo veci samej, odročené na deň 07. 03. 2017

12. 12. 2016 - uznesenie č. l. 254 podľa § 153 CSP

21. 12. 2016 - návrh žalobcu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia

16. 01. 2017 - uznesenie č. l. 273, ktorým súd zriadil záložné právo v prospech žalobcu

01. 03. 2017 - odvolanie žalovaného proti uzneseniu č. l. 273

07. 03. 2017 - pojednávanie odročené na 13. 06. 2017

22. 03. 2017 - vyjadrenie žalobcu k odvolaniu

31. 03. 2017 - uznesenie vyrubenie súdneho poplatku za odvolanie č. l. 319

31. 03. 2017 - vyjadrenie žalobcu k odvolaniu zaslané žalovanému na vyjadrenie podľa § 374 ods. 1 CSP

26. 04. 2017 - vyjadrenie žalovaného k vyjadreniu žalobcu

28. 04. 2017 - vyjadrenie žalovaného zaslané na vyjadrenie žalobcovi podľa § 374 ods. 2 CSP

16. 05. 2017 - vyjadrenie žalobcu

24. 05. 2017 - zaslanie spisu na rozhodnutie o odvolaní žalovaného proti uzneseniu č. l. 273

12. 06. 2017 - oznámené stranám sporu, že pojednávanie dňa 13. 06. 2017 bude odročené z dôvodu, že spis sa nevrátil z Krajského súdu v Nitre

13. 06. 2017 - pojednávanie odročené na deň 07. 11. 2017

06. 10. 2017 - uznesenie odvolacieho súdu doručované stranám sporu

20. 10. 2017 - oznámenie Špecializovanému trestnému súdu, že vo veci je termín pojednávania určený na deň 07. 11. 2017

31. 05. 2017 - od 05. 10. 2017 spis na Krajskom súde v Nitre

29. 06. 2017 - oznámenie člena senátu podľa § 50 ods. 1CSP
11. 07. 2017 - predložená námietka na predsedovi Krajského súdu v Nitre
12. 07. 2017 - uznesenie č. l. 346
12. 07. 2017 - opatrenie podpredsedu Krajského súdu v Nitre
12. 07. 2017 - zmenené zloženie senátu
31. 07. 2017 - oznámenie o vylúčení sudkyne
02. 08. 2017 - uznesenie č. l. 351
02. 08. 2017 - opatrenie podpredsedu Krajského súdu v Nitre
02. 08. 2017 - zmenené zloženie senátu
26. 09. 2017 - uznesenie č. l. 356, ktorým odvolací súd uznesenie č. l. 273 zmenil tak, že návrh na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia zamietol
05. 10. 2017 - spis vrátený na Okresný súd Levice
07. 11. 2017 - vytýčený termín pojednávania
Predmetný spor bol pridelený zákonnej sudkyňi [REDAKOVANÉ], a to v zmysle Dodatku č. 2/2016 k Rozvrhu práce Okresného súdu Levice na rok 2016 s účinnosťou od 10. 02. 2016. Z jej vyjadrenia k podanej sťažnosti vyplýva, že uvedení ústavní sťažnosť považuje za neopodstatnenú nakoľko vo veci konala rýchlo, účinne a bez prieťahov. Termín pojednávania vytýčila na 07. 11. 2017 a spor je v súčasnej dobe v štádiu pred rozhodnutím vo veci samej.“

Ústavný súd zistil, že v prípise predsedu okresného súdu popísaný chronologický priebeh napadnutého konania zodpovedá obsahu spisu, a preto ho považoval za relevantný podklad pre rozhodovanie o sťažnosti sťažovateľky.

Predseda okresného súdu nad rámec chronológie doterajšieho priebehu napadnutého konania, ktorá po zistení ústavného súdu zodpovedá obsahu príslušného súdneho spisu v označenom prípise, najmä uviedol:

„Ako predseda súdu mám za to, že v predmetnom konaní sa jedná o skutkovo a právne zložitejšiu vec z dôvodu, že predmetom konania sú nároky zo zmluvy o dielo v zmysle § 536 a nasl. Obchodného zákonníka, pričom je potrebné vykonať dokazovanie ohľadom skutočností tvrdených stranami sporu ako aj v súvislosti s kompenzačnou

námietkou, ktorú vzniesol žalovaný a ktorou žiadal započítať svoje nároky proti nároku, ktorý si uplatnil žalobca podanou žalobou. V danej veci neboli zistené prekážky postupu v konaní podľa § 107 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku, resp. § 162 a nasl. Civilného sporového poriadku. Zo strany zákonných sudcov, ktorým bola vec pridelená nie je zrejmé žiadne subjektívne zavinenie, ktoré by mali za následok prietahy v konaní. Tiež je potrebné podotknúť, že zákonný sudca sa počas súdneho konania musel vysporiadať s procesnými návrhmi strán sporu /napr. návrh na nariadenie predbežného opatrenia, návrh na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia, žiadosť o odročenie pojednávania zo strany žalovaného a pod./, ktoré bránili meritórnemu rozhodnutiu vo veci samej. Okrem toho spisový materiál bol predložený odvolaciemu súdu z dôvodu rozhodnutia o podanom odvolaní proti rozhodnutiu o zabezpečovacom opatrení a počas tohto obdobia keď bol spis predložený odvolaciemu súdu zákonný sudca nemohol vo veci konať a vykonávať úkony v predmetnej veci. Uvedené skutočnosti tak mali vplyv na celkovú dĺžku konania s tým, že neboli spôsobené tunajším súdom ale objektívnymi skutočnosťami. Za dôležitú tiež považujem skutočnosť, že počas prebiehajúceho súdneho konania bola vec pridelená postupne trom zákonným sudkyňiam. Ako poslednej sudkyňi [REDAKOVANÉ], ktorá bola vymenovaná za sudkyňu dňa 09. 02. 2016, z dôvodu nerovnomernej zaťaženia v porovnaní s ostatnými sudcami občianskoprávneho úseku Okresného súdu Levice. Nestotožňujem sa s tvrdením sťažovateľa, ktorý v podanej sťažnosti uviedol, že už viac ako 15 mesiacov nebol realizovaný zo strany súdu žiadny podstatný úkon, ktorým by konanie pokročilo ďalej nakoľko tunajší súd uznesením zo dňa 16. 01. 2017 rozhodol o návrhu žalobcu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia s tým, že proti takémuto rozhodnutiu bol podaný opravný prostriedok - odvolanie v dôsledku čoho bola vec predložená odvolaciemu súdu na rozhodnutie, pričom v rámci odvolacieho konania boli z prejednávania takéhoto opravného prostriedku vylúčení dvaja pôvodní zákonní sudcovia pre pochybnosť o ich nezaujatosti resp. z dôvodu, že sudca rozhodoval uvedený spor na súde prvej inštancie.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti považujem ústavnú sťažnosť, ktorú podal žalobca za nedôvodnú nakoľko v súdnom konaní nebolo zistené dlhšie obdobie nečinnosti súdu, ktoré by bolo možné považovať za prietahy v súdnom konaní a porušenie práva žalobcu podľa § 48 ods. 1 Ústavy SR. Zákonná sudkyňa v predmetnej veci koná plynulo a v súlade s právnymi predpismi...“

V prípise sp. zn. Spr 35/18 z 24. januára 2018, ktorý bol ústavnému súdu doručený 30. januára 2018, predseda okresného súdu svoje vyjadrenie z 30. októbra 2017 doplnil o ďalšie úkony, ktoré vykonal okresný súd po 1. novembri 2017:

„Na pojednávaní konanom dňa 7. novembra 2017 súd vo veci vyniesol rozsudok, ktorým uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 110.000 eur s príslušenstvom. Zároveň rozhodol o priznaní nároku žalovaného na náhradu trov konania. Dňa 1. decembra 2017 zákonná sudkyňa [REDAKOVANÉ] požiadala o predĺženie lehoty na napísanie rozsudku z dôvodu sedemdňovej práceneschopnosti, z dôvodu, že spis sa v období od 8. do 30. novembra 2017 nachádzal na Ústavnom súde SR a z dôvodu plánovanej dovolenky počas vianočných sviatkov. Lehota na napísanie rozsudku jej bola predĺžená do 22. januára 2018. Rozsudok zákonná sudkyňa vypracovala dňa 17. januára 2018 a dňa 18. januára 2018 bol expedovaný účastníkom konania.

Vzhľadom na vyjadrenie zo dňa 30. októbra 2017 (Spr 784/17) a vyššie uvedené skutočnosti opätovne uvádzam, že ústavnú sťažnosť, ktorú podal žalobca považujem za nedôvodnú, nakoľko v súdnom konaní nebolo zistené dlhšie obdobie nečinnosti súdu, ktoré by bolo možné považovať za prieťahy v súdnom konaní a porušenie práva žalobcu podľa § 48 ods. 1 Ústavy SR. Zákonná sudkyňa v predmetnej veci koná plynulo a v súlade s právnymi predpismi.“

K vyjadreniu okresného súdu zaujal stanovisko právny zástupca sťažovateľky v podaní doručenom ústavnému súdu 14. februára 2018, v ktorom zotrval na tom, že „ako vyplýva z obsahu ústavnej sťažnosti, dôvodom jej podania bolo nevykonanie úkonov zo strany súdu, ktoré by smerovali k prejednaniu a rozhodnutiu veci, v čase od 22. 04. 2015. Je pravdou, že v priebehu konca roku 2016 a roku 2017 súd vykonával priebežne procesné úkony, ale z dôvodu obštrukcií žalovaného bolo rozhodnuté až v novembri 2017. V čase podania sťažnosti sme už mali vedomosť o novej zákonnej sudkyňi ako aj o termíne pojednávania, ktoré sa malo uskutočniť dňa 28. 10. 2016.

Skutočnosť, že žalobca podal v decembri 2016 návrh na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia, bolo snahou aspoň dočasne zabezpečiť pohľadávky žalobou, pretože tu existovala podľa nášho názoru obava, že exekúcia bude ohrozená...“

Ústavný súd zistil, že napadnuté konanie na okresnom súde nie je ku dňu rozhodovania v tejto veci ešte právoplatne skončené (proti rozsudku okresného súdu zo 7. novembra 2017 žalovaná podala 19. februára 2018 odvolanie, ktoré okresný súd 9. marca 2018 zaslal na vyjadrenie sťažovateľke).

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 16 Cb 10/2014 (o zaplatenie sumy 114 530,75 € s príslušenstvom).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vychádzala do 30. júna 2016 z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Od 1. júla 2016 vyplýva táto povinnosť z čl. 2 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), ako aj z čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb, resp. z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania.

Ústavný súd hodnotil postup okresného súdu v napadnutom konaní a jeho jednotlivé procesné úkony vykonané do 30. júna 2016 podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a procesné úkony okresného súdu vykonané od 1. júla 2016 podľa príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku, pretože podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritéria, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ako súčasť prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľku (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitost' veci, ústavný súd zohľadnil tvrdenie predsedu okresného súdu, že „v predmetnom konaní sa jedná o skutkovo a právne zložitejšiu vec“, keďže v súvislosti s rozhodovaním o nárokoch zo zmluvy o dielo podľa Obchodného zákonníka na účel ustálenia skutkového stavu bolo potrebné vykonať dokazovanie týkajúce sa skutočností tvrdených stranami sporu, ako aj v súvislosti s kompenzačnou námietkou, ktorú vzniesla žalovaná. Ústavný súd rovnako pripustil zvýšené časové požiadavky okresného súdu na priebeh konania vyvolané procesnými návrhmi strán sporu (návrh na nariadenie predbežného opatrenia, návrh na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia), s ktorými sa musel vysporiadať. Rešpektujúc uvedené skutočnosti ústavný súd podčiarkuje, že určitá skutková zložitost' veci nemôže ospravedlniť viac než 4-ročnú doterajšiu dĺžku napadnutého súdneho konania, a to zvlášť v okolnostiach, keď predmet konania možno považovať za bežnú súčasť rozhodovacej praxe súdov prvého stupňa.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúmanom konaní, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným priesťahom. Pokiaľ sťažovateľka podala procesné návrhy (čiastočné späťvzatie žaloby, návrh na nariadenie predbežného opatrenia, návrh na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia), ústavný súd pripomína svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej využitie možností daných navrhovateľke procesnými predpismi na uplatňovanie a presadzovanie jej práva v občianskom súdnom konaní objektívne spôsobuje síce predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné priesťahy (napr. I. ÚS 31/01). Zbytočné priesťahy v napadnutom konaní teda neboli vyvolané správaním sťažovateľky.

3. Vo vzťahu k postupu okresného súdu v napadnutom konaní, ktoré do vyhlásenia meritórneho rozhodnutia trvalo viac než 4 roky, ústavný súd s poukazom na svoje skutkové zistenia konštatuje, že okresný súd bol v posudzovanom konaní nečinný predovšetkým v období od 5. októbra 2015 do 20. mája 2016 v trvaní 7 a pol mesiaca, ktorá bola spôsobená opakovanými zmenami zákonných sudkýň sudcu. K zrušeniu termínu

pojednávania nariadeného na 14. december 2015 (na základe predvolania okresného súdu z 5. októbra 2015) totiž došlo z dôvodu dočasného pridelenia zákonnej sudkyne [REDACTED] na funkciu sudcu na Krajskom súde v Nitre (ďalej len „krajský súd“) s účinnosťou od 1. novembra 2015 do 31. októbra 2016. Z úradného záznamu z 2. novembra 2015 založeného v spise vyplýva, že v zmysle Dodatku č. 11/15 k Rozvrhu práce okresného súdu na rok 2015 s účinnosťou od 1. novembra 2015, ktorý bol vypracovaný pod sp. zn. Spr 1351/15 z 20. októbra 2015 v súvislosti s dočasným pridelením sudkyne [REDACTED] na výkon funkcie sudcu na krajskom súde, bola vec pridelená 2. novembra 2015 sudkyňi [REDACTED]. Z ďalšieho úradného záznamu z 10. februára 2016 vyplýva, že v zmysle Dodatku č. 2/16 k Rozvrhu práce okresného súdu na rok 2016 s účinnosťou od 10. februára 2016, ktorý bol vypracovaný pod sp. zn. Spr 144/16 z 1. februára 2016, bol predmetný spis prerozdelený a pridelený na ďalšie konanie sudkyňi [REDACTED], ktorá až 20. mája 2016 nariadila termín pojednávania v danej veci na 28. október 2016.

Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou opakovane pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna (nesústredená) činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09).

Za prejav nesústredenej a neefektívnej činnosti okresného súdu treba označiť minimálne obdobie 9 mesiacov od 16. januára 2017 až do 5. októbra 2017, pretože uznesenie okresného súdu o návrhu sťažovateľky na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia bolo krajským súdom zmenené tak, že návrh na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia zamietol podľa § 388 CSP, pretože dôvody, pre ktoré súd prvej inštancie nariadil zabezpečovacie opatrenie, boli podľa odvolacieho súdu nedostačujúce a nepresvedčivé. Za postup, ktorý nevedol efektívnejšie k právoplatnému rozhodnutiu v napadnutom konaní, ústavný súd považuje aj neprimeranú ústretovosť okresného súdu voči žiadostiam žalovanej o odročenie pojednávania (okresný súd v doterajšom priebehu konania trikrát týmto žiadostiam vyhovel), čo taktiež objektívne viedlo k predĺženiu napadnutého konania.

Vo vzťahu k argumentácii predsedu okresného súdu, ktorý za dôležitú považoval skutočnosť, že počas prebiehajúceho súdneho konania bola vec pridelená postupne trom zákonným sudkyňiam (ako poslednej sudkyňi [REDAKOVANÉ] vymenovanej za sudkyňu 9. februára 2016, z dôvodu nerovnomernej zaťaženia v porovnaní s ostatnými sudcami občianskoprávného úseku okresného súdu), ústavný súd uvádza, že v podobných súvislostiach už viackrát vyslovil (pozri napr. I. ÚS 23/03 a v ňom cit. predchádzajúcu judikatúru ústavného súdu), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohli len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných prieťahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobu obmedzenú personálne kapacity príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03). Okrem uvedeného ústavný súd opakovane zdôraznil, že pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľky na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Preto pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti nemožno prihliadnuť na skutočnosti označované ako objektívne vo vyjadrení súdu (I. ÚS 6/06).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd zohľadňujúc doterajšiu neprimeranú dĺžku napadnutého konania (viac ako štyri roky) dospel k záveru, že v doterajšom postupe okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom, ktoré boli spôsobené jednak nečinnosťou, ako aj jeho neefektívnou činnosťou, a preto rozhodol, že okresný súd v posudzovanom konaní porušil základné právo sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

III.

Pretože vo veci bol okresným súdom 7. novembra 2017 vyhlásený rozsudok, ústavný súd nevyhovel návrhu sťažovateľky podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde a o jej návrhu rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu v bode 4.

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka sa domáhala priznania finančného zadosťučinenia v sume 5 000 €, pretože *„takouto nečinnosťou súdu dochádza k pretrvávaniu stavu, kedy sťažovateľovi vzniká materiálna ujma, nakoľko od splatnosti faktúry, vystavenej žalobcom uplynuli viac ako 3 roky... a zároveň žalovaný bol v spojitosti so stavbou, na ktorej vykonal žalobca dielo pre žalovaného, stíhaný pre trestný čin poškodzovania finančných záujmov európskych spoločenstiev...“*.

Vzhľadom na konkrétne okolnosti posudzovanej veci ústavný súd dospel k záveru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Uznal preto za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky zistené okolnosti o doterajšom priebehu napadnutého konania považuje za primerané v sume 1 000 €. Ústavný súd pritom prihliadol aj na to, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie nemajetkovej ujmy, nie prípadná náhrada škody (napr. II. ÚS 67/03), ako aj na celkové trvanie právnej neistoty sťažovateľky, ale i na skutočnosť, že okresný súd v posudzovanom konaní 7. novembra 2017 vo veci meritórne rozhodol.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti z 1. augusta 2016). Za dva úkony vykonané v roku 2016 patrí odmena v sume dvakrát po 143 € a režijný paušál v sume dvakrát po 8,58 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), ktorú bolo potrebné zvýšiť o 20 % DPH (60,63 €), pretože právna zástupkyňa je platcom DPH. Priznaná úhrada trov konania pre sťažovateľku tak predstavuje celkovú sumu 363,79 € (bod 3 výroku tohto nálezu).

Trovy konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde).

V zmysle čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. marca 2018